

Pleca locītavas mežģījumu ambulatorās ārstēšanas rezultāti

Zane Pavāre^{1,3}, Rihards Pilickis^{2,3}, Aleksandra Isačenko^{2,3}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Ortopēdijas katedra, Latvija

² Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

³ Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca, Latvija

Ievads. Strādājot slimnīcas uzņemšanas nodaļā, ikdienā bieži nākas sastapties ar pacientiem, kas guvuši traumatisku pleca locītavas mežģījumu. Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā (TOS) gadā ambulatori ārstējās vidēji 15 924 pacienti, no tiem 274 (1,7%) ar diagnozi “pleca locītavas mežģījums”. Līdz šim mežģījumus ārstē ar dažādiem repozīcijas paņēmieniem, izmantojot gan lokālo, gan vispārējo anestēziju. Vispārējās anestēzijas laikā tiek panākta pilna muskuļu relaksācija. Lokālās anestēzijas laikā nejutīga ir tikai neliela ķermeņa daļa. Vispārējā anestēzija ir islaicīga bezsamaņa, kuru rūpīgi kontrolē anesteziologs. Dažreiz papildus tiek dota sedācija, bet pacients ir pie samaņas un var dzirdēt sarunas, kā arī atbildēt uz jautājumiem. Mūsdienās bieži tiek kombinēta vispārējā anestēzija ar lokālo. Jebkura anestēzija ir saistīta ar lielāku vai mazāku risku. Var rasties neparedzētas reakcijas, medikamentu nepanesamība, alerģija, bet nāve no anestēzijas iestājas ļoti reti. Augstāks risks ir pacientiem, kuriem ir blakusslimības.

Darba mērķis. Noskaidrot, kāds ir komplikāciju biežums, veicot pleca locītavas mežģījuma repozīciju ar dažādiem anestēzijas veidiem.

Materiāls un metodes. Pētījumam tika izmantota elektroniskā datu bāze “Ārstu birojs” un ambulatorās kartes pacientiem, kas ārstējušies TOS laika posmā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim.

Nejauši izvēlētu pieaugušo pacientu dati tika randomizēti divās grupās atkarībā no anestēzijas veida:

- 1) veikta pleca locītavas mežģījuma repozīcija vispārējā anestēzijā;
- 2) repozīcija bez anestēzijas.

Veikta pacientu aptauja pa telefonu, lai uzzinātu pacientu veselības stāvokli un komplikāciju biežumu.

Rezultāti. No 549 datu bāzē esošajiem pacientiem ar diagnozi “pleca locītavas mežģījums” tika sazvanīti un aptaujāti 102 pacienti, no tiem 47,1% – sievietes un 52,1% – vīrieši. Pacientu vidējais vecums bija $54,80 \pm 2,47$ gadi (23–86 gadi). Vispārējā anestēzija mežģījuma repozīcijas laikā tika lietota 19,6% pacientu. Pacienta līdzestība: 84,3% pacientu uz jautājumu “Vai Jūs ievērojāt visas ārstu rekomendācijas?” atbildēja apstiprinoši. Pacientu grupā, kuriem tika lietota vispārējā anestēzija, atkārtoti mežģījumi bija 40% ($n = 20$, $p < 0,05$); sāpes – 40% ($n = 20$, $p < 0,05$); kustību traucējumi – 30% ($n = 20$, $p < 0,05$); jušanas traucējumi netika konstatēti. Pacientu grupā, kuriem netika lietota vispārējā anestēzija, atkārtoti mežģījumi bija 39% ($n = 82$, $p < 0,01$); kustību ierobežojumi, kas traucē ikdienā, – 51,2% ($n = 41$, $p < 0,01$); sāpes – 56,1% ($n = 82$, $p < 0,01$); jušanas traucējumi – 12,2% ($n = 41$, $p < 0,05$).

Secinājumi. Pētījuma rezultāti rāda, ka sāpju, kustību traucējumu un jušanas traucējumu biežums ir lielāks tiem pacientiem, kam vispārējā anestēzija netika lietota. Atkārtotu mežģījumu īpatsvars būtiski neatšķīrās abās grupās. Anestēzijas veida izvēle pleca locītavas mežģījumu ārstēšanā joprojām ir diskutabls jautājums.